

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

חלושה קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

חרושי גיטין רהרמב"ן ז"ל פרק השולח

כתבתי ויחא חד גנא ליה ולא אחא עשר עליהו תפירי דכתיבי וכו' ח"כ כי
היה דאחריון כעירוין גזר שאלה ליה לעם הארץ לך ולקוט ליה סאנה
ומתלמידי שבער עליהן מתוך ביתו דניחא ליה לחבר ליעבר יהיה איסורא
ווסא ולא ליעבר עם הארץ איסורא דכה . וכן היה דהמפקיד משכנת
לה לפתחל כשנודע לו ע"ס או עם הארץ ועשא תרומה ומעשר על מקו'
אחר וז"ל ח"כ ליעיל דאקטיבן וכי נחשדו חברים לתרום שלא תן המוקף
ליחוס לכי הכי גוזרי לאו מילתא היא שאף לחוסכלל לא היה לנו מטוס
שהיחן כרעות זה ולא כטלן כמו שפירש למטה . ומטוס הק טענה
לא חייטיבן לדבר שאינו מכוין לאסור עליו את שלו אבל סם בפ המפקיד
לאה יגע כשאינו שלו ולא יניחם . ויסתלק תן הספק להך לישנא נמי אית
לן למיחר דסלא תן המוקף דרבנן בעלמא הוא ויש שמעירדין משנמינו זו

כתורס מן המוקף כגון מקנת פירו' מגולין ומקנתן **מכוסין** ומורס בזוק'
ולאיו חוסס שחא איכדו המכוסין וכגון מורס חכית' ח' מן המוקף על
השאר סבו וכגון שאלו בית האורג ולינו חוסס לנד האחר שחא נרקבו או
ערכו וכן מפורס כחוס' חכמי הגרסתים ז' ואוסה השמועה סכפ' המפקי'
אינה קושיא לפי דעתם עשאן קוד' סהפקידן לזה אע"פ שלא פי' רס"ו ז'
כן . וסס אפרס כס"ד . ועבדא דר' ינאי אינה שלא תן המוקף לפי דעת'
דכיון דס"ל אדם תקנה דבר שלא כח לשולם לכשיבוא לשולם ה"כ מני
לתרום על דבר שלא כח לשולם לכשיבוא לשולם ה"כ מני
האשה פירשתי . וז"ל משה הספרדי מוקף לה למתני' כדעבד וזע"ג
דקתי מפירש :

סליק פרק כל הגט

פרק השולח

שליח נתון לאשתי לסס גירוסין כגון שאלו לא נתן לסס גירוסין לעדים הוא
אחר . והר"ם הספרדי ז"ל כתב בחיבורו השולח גט ביד השליח וביטול
הרי זה חוזר ומגרס בו כשירנה שלא ביטלו מתורת גט לא מתורת שליחות
לפיכך אם היה הגט ביד הכהן וביטלו וכן אם פירש בעת שביטלו והוא
ביד השליח ואומר גט זה ששלחתי הרי הוא מבטל מלכות גט מינו מגרס
בו לשולם . ויש לחוש בדבר ועוד כתב וכן מי שאמר לכו' גט שלי כתב
לאשתי בטל הוא וכתב לחרי' כן ונתן לה הרי זה גט בטל וזו היא מסיבת
מודעא על הגט וכן אם אמר כל גט שיכתב לי פלוני או שאכתוב מכלן
ועד כ' שנה הרי זה בטל וזה אמת ואין בו כות מוחוס : דא דתנן
בראשונה היה עושה כ"ד מחקוס אחר וכתבנו ופלוני רב נתמן ור"ס ח'
כל או כג' מתנהיבה שאליו ביטלו בין שגמרו למה לא יבטל דלוי ידעינן ביה
ליהו ביטול . וז"ל שהדין נתן שליחות השליח כיון שכתבנו היה אין
מבטלים אותו שלא בפניו דלא חמי דבור שלא בפניו שהוא גרוע ומבטל
דבור שהוא בפניו כענין שאמרנו מילתא עבידלא בלפי' כי עשרה גריבי כי
י' למסלס והיינו נמי דאחריון לקתן אומיבו וקרי' באודיטו וכו' וזע"ג
דדואי קח מבטל ליה כיון דלא שמעי לא הוי בטול . ואפסא דת' דכתי
ב' דינא קאמר דלא הוי ביטול כדפירשית דהויא דבר שבערה ואינה פשו'
מב' אבל ת"ד כפני ג' לומר דמשיקרא היה גיהנון ג' דחושין לתקנת
מומוריס וכא' ר"ג וחוסס נמי לתקנת ענוגות וסוגיא דמיתיי' לה משבייט
דייקא דר"ס כפני ג' לז' הוי ביטול . ויפסא פי' רס"ו ז' כדבר נתמן
דאינו דני דני ממוטב בעיני ג' אבל הכא אודושי בעלמא הוא והואיל
ותקן הלל אפילו בתרי נמי בגי' כדאחריון לקתן דאפילו בתסיבת מילי
סגי הלל הסקיע מתמן בני אדם כפרווסול וככל דהוא סגי וקי' הכא כד'
נתמן ור' יוחנן וקי' בעלמא שניס שרבו אין דיניהם דין וכל מילתא
דחוב ופטור אין ב' דסקול וכן פסק ר"ה ז' ור"ה ז' גדולה אחר ממה
שלאחר ודילמא בי דינא דרכיבא ור"כ אפי' כשחולל ס"ל . ומה שכתב רב
אחא תשכח גאון ז' כר' אבהו שניס שרבו דיניהם דין דרב נתמן דהכא
קאי כוותיה ליתא וסוגיון כפ' חוקת הכתים כדרכה אחר' ר' נתמן דמעשה
ב"ד כפ' ג' וכן כפ' יש טחלין :

דף רבע"א מהו דפיוחא איבו הוא דלא טרח דרעמא לבערה
אבל שליח לא איכפת ליה קמ"ל . פי' ר"ה ז'
למנא חת אשתי חלילא דאע"ג דלא טרח לא אחריון לבערה קח מביון .
דלא גרע תמילא דידיה מכליחותיה דשליח אע"ג דמטרח ליה והאי דלא
קתי מתני' מנא חת אשתי חוסס דחורחא דמילתא קפני שאין השולח גט
לאשתי מונא חותה כסקומו תמילא קידם השליח אלא ח"כ קודם אגלה
לדעת : **לביטרא** דכטל ליעי דמכטיל משמע . אמתניין נמי
דייק אלא שהמתין עד שפירסו כן כברייתא . ח"כ ז' ממתני' ה"ח לאו
דוקא דאחר בטל הוא אלא אחר ליטעא דליבטל אבל כרייתא ודאי דוקא
קתני' וי"א ז' מתני' ה"ח אפילו אחר פסול הוא הרי זה בטל חק על גב
דליטעא לא משמע דליבטל מטוס דגלויי דעתא בניטא ככה"ג מילתא היא
אבל כברייתא קשיא : דא דאחר רב ססת מקבל מתנה שאמר לאחר
בטלה היא אינה מתנה דכריי קיימין . סיטא זו מוחלפת כחם' כרייתא
כר' הוביחא אסס תלוי ברוב הכסחאות וכפ' ר"ח ז' וכבר נבנית בכלל
המוחלפות בחלוף הכסחות אבל יס נוסחה הנוגה כשיטה זו ומורשת
אגלו בכ"כ פי' טחלין :

עב שליח

מתנה כשליח גט למאי כפיקא מינה להולך לאו
כוכי . קסה לן היכי תלה הא כהא שליח מתנה ז'
אחר ובי קנה לו מיד שליח גט אע"ג דאחר וכה לאו כלום היא שאין חבין
לו לתרום שלא בפניו ולא מטוס דאחר לאו כוכיה הוא ולא מילתא היא
הכי פירש כשליח הגט אע"פ שאמרנו לו התקבל לי גיטי אם אחר הכעל
הולך ורנה לחזור חזר ואלו אחר וכה ורנה לחזור אינו חוזר ולפי' הביא
מונה ר"ה ז'
שליח מתורס גט לא בטליה . זו היא גרסתו של ר"ה ז' ויש גרסא גיטא
גוריה מיבטל . ולפי גרסתו של ר"ה ז' משמע שאם אחר כפיו הרי הגט
שגמו בטל או לאחר שהחזירו שליח לידו אמר יהא כחרס שהוא בטל
דכתיבת הגט ככתיבת מטות ליד האשה דמי ולא מעשה הוא ואחי דבור
ומבטל דבור ולא תסתבר לי מטוס דלגבי גט נופיה לא שייך בטול כיון
סכתב וכחתם לשמה ע"כ כשר הוא להתגרס בו למה זה דמותה למי שכתב
ס"ת לשמו וחזר ומבטל שלא כל הימנו לפסול מה שניעס כבר בהכשר ח"כ
דתיא לכסף קרוסין שאם אמרה חודתי כי ולא אפקדס בכסף זו שלא אחר
כלום וזה חזרה וקבלה ממנו מקודשת . ושוד שא"ת בטל הוא ח"כ היכי
אחריון כגת' מי דמי התם דבור הוא ואחי דבור ומבטל דבור לא שפחה
אומר שלא ביטל הכעל אלא בשליחות השליח וכך הוה ליה למימר ז'
דבטליה לניטא ה"ג אלא הכא שליחותיה דשליח בטליה לניטא גופיה לא
בטיל ולפיכך נראה כגריסת הכוסחאות שכתוב בהן גיטא גופיה מי קח
בטיל ומקנת נוסחאות שכתוב בהם מי קח מבטל גר' לומר שאינו בטל
לשולם וכן פי' רס"ו ז' שליח הוא דבטליה שלא יהא שליחו לגרסה גט
זה אבל הגט שהוא בעין אינו נפסל לשולם וכן עיקר דאדרבא בטל הוא
וכן יהא כחרס טפי משמע לי ליטעא דכטול הגט שגמו מלשון ביטול
השליחות השליח ואלתלמא אפשר היה שפסול לשולם חק בזה אינו חוזר
ונגרס שרי אחר בטל הוא אלא מפני שא"ל גט ליבטל לשולם אחריון
שליחותו של שליח יבטל שאין דבריו לבטלה והא דאחריון כפ' היצוקין מהו
דפיוחא בטליה קמ"ל חס אינה דבטליה לעדים הוא אחר דמשמע
שאלו בטליה בטלה אע"פ שהוא מגרס בו ה"ק כיון דלא אחר ליה הרי זה
גיטך משמע דכטולו בטליה להך נפיהה שלא תהא מגורס' בו שאינו נתנו
לסס גירוסין שלא יגרס גנט חוק קמ"ל דכיון דאחר לעדים רלו גט זה

דף לג"א עדות שכתלה מקנתה כטלה כולה . פי' שכתלה
בעל דבר לא בטלה כולה שחא בעדות זה
אינו רולה ולאיו רולה בא' שיהא עליה עד אבל עדות שכתלה חמתה פסול
כגון נמנא ח' מנהן קרוב או פסול הכל מודיש שכתלה כולה ור' גופיה הוא
שאמר כן בחסכת מכות ודאחריון גריבי כי עשרה למסלס משמע הגבו
עשרה גופייהו דא"ת כין ליטעא קתא להאי ליטעא איבא כתייה נמי יביא
דכטל ב' כפני י' שאינס דלח' מטוס דאלוי וכתיבי ולא ידעי איכאולמ' ד'
מטוס דגריבי עשרה למסלס כיון דעשרה ניתנו משתלמא אלא הגבו
עשרה גופייהו קאמריון ומינהו לר' לא בעינן הגבו עשרה ולא עשרה
אחריתו וקי' כוותיה :

דף רבע"ב מתניתין כראשונה היה משנה שמו ושמה שם
פירו' וסס שריה . פי' היה חרש
הולך ממדינה למדין והיו קורין אותו שם כשם וכן באשמו פעמי' שהולכת
עמו ומשנין שמה במדינת הים וכסוכת שם גט לשלוח לאשתי כותב שמו
שכחותה העיר שהרי העדים גריבין שיאו מבידים שם האיש גנט ור"ה
לסס האשה לפיכך היה כותב שמו המוחזק בעיר כדאחריון התם כד'
סהחוק שמו בעיר שלמים יום אין חוששין לו והיה כותב נמי שם העיר
שהגט נכתב בה וכשחזר הוא תקלקל את אשתי ואומר לה שלא כתב לה
מעולם שאין זה שמו ולא שם עירו ולא שהיה מתכוין לקלקל מתחלה אלא
קך

חרושי גיטין להרמב"ן ז"ל פרק השוטה

כח מה שיראו חזן רבונם באיסור שעה דלמא עברה והכלה ואח"כ חזר
לה כשל חבל כשתדירין אותה שיהיה עליה כל ימי חייה אינם עשויים
ליות עומד במרה ובאיסורא כל ימיה ויש עוד פאה היכו חייסין דילמא
חולא לגבי חכם ושרי לה והא ק"ל המורד הנא מחבירו כפניו חזן מתירין
לו חלא כפניו ויכתי שרי לה חכם וחמרו בתום כספ' ר"מ ז"ל כסוף היה
אומר שאם התירוהו מותר ובידוע שפיר טעמו של דבר מפני הכוונה
ז"ל השיב מדאמרין בגדרים (דף ס"ב) גבי דקדוקו שהתירו לו שלא כפניו
כל נכודגנדר והוינו דכתיב חס לא חלמי אשר כזה ובריתו אשר הגר
וכתמו בראשו וחלמי לא חס ולא חלמי חס לא חלמי אשר כזה ובריתו אשר הגר
מכיון שיש חלול חס בזה הוא וחס פשעו והוא לא עבר על שבועתו וי"ל
לפולס בעל מפר בין כפניו בין שלא כפניו חבל הא דחמריק דלמא חולא
לגבי חכם הי"ק דילמא חייבי סברה דמני חכם למשרי לה והיא חולה לגבי
וחיה לא ידע ושרי לה חסם וסברה דמותר לה ופרקי גרין לפרוט את
הגרד ושוב לא ימיר לשולם ואם התיר חזני מותר וי"ל שלא אמרו חלא
המורד הנאה מחבירו הו"ל הכשעט להנאחו כגון שבועת דקדוקו לנכודגנדר
שלא שרו כל כירות ששכעולם עליה חזן כפניו לך למדין והתרך דרך חבל כאן
וכדור של חס דח"ל הקב"ה במדין לדרת לך למדין והתרך דרך חבל כאן
לכס שכיון ששכעט נשבעת ואפילו כלה להשיב להם התמון חיסורה
במקומה עומד לכיך מתירין לה חלינו שלא כפנייה וזה כגון לדברי מי
סגורס המורד הנאה מחבירו חזן מתירין לו חלא כפניו ולדברי הרמ"ם
המורד הנאה מחבירו כפניו חזן מתירין לו חלא כפניו הא שלא כפניו
מתירין כפניו חלא כפניו וכדאיתא במוספתא וירושלמי הכל ודיל' לא
קשיא דעשמיס שימומיס קטמיס חס או חייס חס ובררת שלא כפנייה :
הגן הגושא נסיס כעגריה וכו' ליחוס דילמא חזיל לגבי חכם ושרי לה .
קשה לן וליקשי ממתני' וי"ל ח"ה חלא כפנייה חלימה ליה מסוס דגבי
חסה דילמא חייס ליה חכם דאביחא חלימה דנדרת לגבות בתוכה חבל
כח לא מסקא דעמיס . ולי בראה דכיון דלמסקא פלוניס דתמני כגדר
סהורד ברביס לקמן בפרוקן ומתני' קמיני חתין רבן משמן בן גמליאל
עדיפא ליה למיפקר מההיא דילמא חזני כרביס רב' נדר סהורד ברביס חזן
לו הפהר כרביס יודע :

דף לו ע"א ה"ג חבל לדבר מנוח יש לו הפרה כי ההוא מקרי
דרדקי וכו' ופ"ט ד' דדוקא כי ההוא מקרי
דרדקי שגל דעתס הדירו ועל דעתס התירו לפי שיחא שחרס בהשמיס
ואגן סהרי דלחו אדעתא דהכי אדרו חבל במנוח אחרת חזן לה הפרה
כיון שפ"ד רביס נשבע דח"ל סכך היה דעתס משעה ראשונה להתחרט
משום מנוחו . וז"ל יתו כאלוף עליו כיון שאינו מושבעת חזן כשליס
עליו ועוד דליתו למיסר עליה כוינהו פליח וזל למישרי ליה הילכך חזן
חרטתס כלוס למשרא לו ועוד פרהא עמיס לדברי ויפס פ"ד . וכו' ח"ה
מידי מדאורייתא משעתס והלל חתין דלל משמיס . ח"ל ומדאורייתא
מי משעתס והא פניא כספרי ואשר יהיה ח"ל חתין משעתס ידך וזל על
חתין כיוצא בזה המלך על המשכון ותמורס שטרותיו לכ"ד חזן משמטין
וי"ל מדרבנן וקרא תלמי על המשכון חתו חלא משעתס לי דהתס מדר' יתקן
כקפא דהא קמי ליה וי"ל התס כמורס שטרותיהם לכ"ד מתס חבל הנח
אינו מוסר להם חלא כפניו מוסרתי להם כלומר ככל מקוס סהס יתו
כמסרת לידכם וחמרו בירושלמי ואפילו כפנייה כרומי והי"כ משמע
כמסרת כמס' כשיעית המלוה את חבירו על המשכון והמורס שטרותיו הלל
לכ"ד חזן משמטין פרוכול חזן משמטין חתו חלא משעתס לי דהתס מדר' יתקן
וכו' ומתני' חזן משמטין חתו חלא משעתס לי דהתס מדר' יתקן הלל
הדי מי שרונה להלוות יכול להלוות ולמסור שטרותיו לכ"ד ולא נעבור על
ד"ת ואפשר שאין העם רגועים לחפור שטרותיהם לאחרים ועוד מפני
פיה וכאמרו מוסר שטרותיו חזן משמטין חתו חלא משעתס לי דהתס מדר' יתקן
משמע בירושלמי פ' בתרא דשיעית דגריס' התס משמט ידך וזל המוסר
שטרותיו לכ"ד חזן משמטין פרוכול חזן משמטין חתו חלא משעתס לי דהתס מדר' יתקן
כשהתקין הלל וסמכוהו לדברי תורה . ואני תמה למה ליה הלל פרוכול
ליתקין ע"ת שלא משמטין שיעית ח"ל חז' עברי הכי אשתכח תורת
שיעית ולפיכך לא רנה לומר להם חבל השתא מכבר מילתא וחמרו כי
דינא הוא דקא עביד . ח"ל כשעתס הלוואה וימנין דלא דכירי וכיון דכפרי
כלל ח"ה כשעתס דלת חבל כשהלוו והגיע ערב כשיעית כל ח' הולך וכותב
לשמו ; הא דתיב' ח"ל כשמי שמיטות הכתוב מדבר ח' שמיטת
כשיעית וכותן שאין חתה שמיטת קרקע חיינו לאחר חורבן שבעתס
קדושת הארץ וחיינו כגון שח"כ בימי הלל ז"ל דלח כגון מדאורייתא חפי'
ואמר הרב ז"ל שהיא חלקת ח"כ לא אחר העטס שהיה אבינו כ"ל מפי
שאין שמיטה כגובה חלא כמות סהורל כגובה ומתן חת' דלית ליה הכי תרי
קולי

שבועה היא ופטור משבועת הפקדון מי' לא קרינח ולקח בעליו ולא ישלם
סהרי לא קבלו עשויים שבועה חלא הוא משמטו הוא סקפ' . ובידוע שמי
פ"ד פומיזיס חלמי הטובין טענת נכס חייב עד שיכסור ככ"ד
מתקן קיימין חס סברה דקייס וחייב לחבירו שבועה חפי' נשבע חזן לכ"ד
ח"י חלא כיון קיימין חס דחמי חזני' בעון משביעיה והוא קפן ומשבע
ודגריס הללו נטיס לדברי ר"ח ז"ל סכל זמן שלא חייבוקו ב"ד עדיין
ליבבע כשנשבע על דעת ב"ד הוא נשבע וחייבו חזר נשבע פעם אחרת :
אברר לה מוויני נמי לית לך . יס מחלוקת בהא דמתן מי שהלך
למדינת הים ומשמו תוכעת מוונת תשבע כסוף ולא תשבע בתחלה .
פ"ה חלאמנה כך דינה תשבע כסוף ולא תשבע בתחלה וי"ל לא אמרו לא
בלשת חייס חבל חלאמנה תשבע בתחלה וכסוף . ולא ראיית טעם ומסיפין
לדומדיס מסוס דמוונת חשת חייס דבר תורה וחייבו כן דק"ל תקנו מוויני
חשת מטעם ידיה וז' ג מוכח כמות דוכתי בתלמודא דרבין סוף דתקון
מ ונות ואומריס מסוס דטוענין ליתומיס . וחזי אומר חף למי שהלך
למדינת הים טוענין סהרי טענו והנפרעת שלא כפניו לא תפרע חלא
כשבעה כב' לפרע מנכסי יתומיס והכרעתי משמועה וז' מברע' מדלמ'
לה רכח להיא חיתתא חוויני נמי לית לך . והא בעינא ויפשתו וכי היכי
דלח מגבי רב בתוכתה לחתמת ח"ג לית ליה לגבויי חוויני חלא ס"ת
למוויני לא בעי' שבועה ורואיס בתורה נמי מדלמדין פ"ב דייני גזרות
(ד"ה) חתמתא שחולא לפלגתא דמתן וכתי כהניס גדוליס בשמעינו בו
סמת וזע"ג דלית הלכתא כשחולא שמיטין מינה דלמנה חייבה נשבעת
לכתחלה וק"ו הדברים בהא חלינו שחולא שחמרו חזן פוסקין מוויני לחשת
חייס מוויני חלימנה כלה שבועה חכ"ס לרב שחמרו פוסקין לחשת
חייס שפוסקין לחלמנה כלה שבועה כחזן וק"ל כותיה :

ע"ב תנ"י היה דאיכא מ"ד נדר סהורד ברביס יס לו הפרה
וכו' ח"ל ולגדר על דעת רביס . וי"ל רב הונא
סגר נגדר על דעת רביס כגדר ברביס יוס להס הפרה תדע דהא אמרי'
נכסס קסבר גרין לפרוט את הגדר ולא חמריק דמדר לה על דעת רביס
וז"ל משעת מדאורייתא חמריק למיפקר הלכתא חלינו לת"ד נדר סהורד
ברביס יס לו הפרה וכו' וח"כ חלינו נשאת מדירין אותה על דעת רביס
למחו דק"ל כחמריק וכן חלינו לרבינו שיריח גאון ז"ל . ובמס' כבור'
(ד"ה) בעו כגמר' ליחא חמריק בתנאי אחרה לשמעתיס ומקמי לה
כדריס הכל מי' חמריק חייס ופסק בה הלכה . וי"ל דבי חמריק על דעת
רביס חזן לו הפרה ח"ל לחכם שגל דעתס מתיר חבל בעל דעתס עגמו
הוא על דעת רביס יס לו הפרה וח"ל חלא חמריק דלח"ד ברביס חזן
סברה גבי חכם ככעל נמי חזן לו הפרה ולא יתו ברביס חמור מעל דעת
רביס י"ל חלינו על דעת רביס מסוס דרב פנחס דאמר כל הטורדת על
דעת בעלה היא נודרת הילכך חזן על דעתיו חזן משביעין על
אותה ירדה תורה לסקוף דעתה שחייבה רונה שחולא נדרה חלא על דעת
בעלה וזה סגורה על דעת רביס לומר שאם רנה בעלה לקיים יתקיים
ע"ד הרביס הילכך חס רנה הכעל להסר יסר חבל ברביס לת"ד חזן לו
הפריה טעמא אחרינהו הוא מסוס רכל מילתא דעבידא בחפי חלמא חיימה
ולא יכיל חכם למשפטה וז"ל לבעל . ורס' ז"ל פ"ע על דעת רביס וחמרו
לה הרי חזן מדירין חתין על דעתיו וכן חלא לדברי חזני גאון ז"ל והוא
דומה למה שחמרו הו וירעיס שלא על דעתס חזן משביעין חתס חלא
על דעתיו ועל דעת המקוס . וראיתי להרב חב"ד ז"ל שכתב בתשובת
השאלה שכתב חלא חמרו ע"ד רביס חזן לו הפרה חלא כפניו לדבר
מנוח חבל לדבר הרשות חזן דעת הרביס חלה עליו וחזר בו מהא דגריסינן
במס' מכות (ד"ה) גבי חונס סגורס על דעת רביס והתס לאו לדבר
מנוח הוא חלא עבירה נמי היא שנוקין עליה . חבל תהייני שמנלתי סס
לרס' ז"ל שפיר ע"ד רביס חמלא לה עון וסודיה על דעת רביס ולא
כחבר חלינו שאם חלא כה ערות דבר חנו רשאי לקיימה כדתן מנח סה
גירות דבר חייב עבירה נמי היא שנוקין עליה . חבל תהייני שמנלתי סס
לו חיל נדרה כלל ולא חלא לא חילל עלייהו שבועה כלל . ואפשר דהתס
חולין הגדריס דברר היו כמותס ששינו קונס חשתי נהני' לי שנכנה כיטי
ונחלל סלא נכנה מותר חבל כאן כשלא חלה חלא כדר סתס חבל מפני
סתלח כה שרות דבר הדירה ולפיכך גרין הפרה חזן חזן נכון בעיני סח"כ
קסה לת"ד חייב גרין לפרוט חת הגדר כי לא נשאת חזני גני ליחוס דילמא
חולא לגבי חכם ושרי לה וכו' ת דמדירין לה ברביס חייחא לת"ד חזן לו
הפריה חלא לת"ד יס לו הפרה חזני ח"ל כדחקינן לרב כחזן נטיס בחמור
חלא ודאי דמשביעין על ע"ד רביס וחמרו חזני חת חמריק חזני חזני
למתי' דכבורות וס"ת נדר ע"ד רביס חל כאן סלא כדברי בעלי תרומין
שהירנו ויש שמקין חמרי חייסין דלמח שרי לה בעל או חכם לדורה
שאסרו כל פיר' שבעולס עליה חס נטיה מכתיבתה כלום וז"ל טעמו'
מאותן פירות שאסרה על עתה כפנייה קודם כתיבתה חס כלום ולא
מילתא היא דק"ל חלינו חלה כולה כשלא עליה דחכם מתקן עקד ליה
לגדר ומיכה כעל קשיא דק"ל מיגו גייו וי"ל כיון דמתן נודרת ליתומיס

חרושי ניטין להרמב"ן ז"ל פרק השורח

סח

אטלו אמר הרי הוא קדוש למיני נתנס לחירות דומיא דמפשי'
 מתימיה לבדק הכית שתיק וינאק מידי מוכח קשיא טובא דמפשי' תמימי'
 לבדק הכי' פדלוריייתא ולא חילא עליה קדושת הגוף אל רבנן הוא דתקון
 משום דלא שכיחי תמימיה דהא אפילו בדוקין שבעין פסול כדליתא בפ'
 הוכחות והאי שיעמא לא שייך גבי עבד ותו דהתם גמי עורין אותם מיד
 הקדש בדיק הכי' ליקר' על גבי המוכח וכי נפקי מיד הקדש נפקי ואם פדה
 אותם אחר חולין הן כדיר' אלא שחורין ולוקחין אותם ממנו ממעו' תרומ'
 הלשכה ומקדישין אותם ליקר' אלא ה"פ דקאמר דמי הרי הוא קדוש לדמיו'
 ואשכ"ח אין גזרין וכולין למוכרם לאחרים שיהיו מוליאן אותם לחירות
 לפי שאין להקדש עליו אלא קנין דמיו ולא מיבעיא לרב דאמר אין הקדש
 קונה לעולם קנין הגוף בעבדי' אלא לכ"ע גמי כפשי' לדמי' אין להם עליו
 אלא דמים ואשכ"ח ששארין בפ' האומר בערבין קדש סור לדמיו הקדש
 ומועלין בו שאני התם שהוא גופו ממון הוא וכי אמר לדמי' קדש הוא
 לדמיו שהוא עמו דמים הוא אלא כן בעבד ב'קיינין יש בו א'קניןמומון
 וא' קנין הגוף שאינו אלא אסורה בעלמא דומיא דקנין אשת הילכך זה
 שלא הקדש אלא דין ממון שבו אין הגזרין ולא אחרים שאין להוליאם
 לחירות ולדברי הכל שרואין קנין הגוף וישלבעלים הראשונים עליו וסוף
 משחררין וכבר נתפרש זה למעלה • ואקשינן תו מהא דתניא המקדיש
 עבדו גושה ואוכל שלא הקדיש אלא דמיו דתשמע דמתקדים סתם עסקינן
 ודמיו עליו הקדש ולא יצא לחירות • ומתקבין הא מני ר' אמיר היא דאמר
 אין אדם מוליא דבריו לבטלה ואשכ"ח דלא דמי למערך פחות מכן חודש
 דהתם אדם יודע שאין ערך לפחות מכן חודש וגמר ואמר לשם דמים אבל
 הכא א' שיהא עס קדוש קאמר ואינו מוליא דבריו ואמר לשם דמים אבל
 דר"מ סבר דאין אדם אומר לשון הקדש אלא א'כ כהנה בו הקדש וכאן כיון
 שיהא לו לאומרה בלשון שחרור ואומרה בלשון הקדש הקדש חל עליו לשול'
 ועדיין יש כאן שאלה כי הקדיש סתם ס' דלא ליהו עס קדוש קאמר אלא
 סתם הקדש ממש ליקדים לגמרי ואמאי גושה ואוכל מ"ס מאומר סור זה
 להקדש שמועלין בו ומוסיפין חומם כפדיונו • א' עבדו בגופו וכי אקדיש'
 סתם כאומר דמיו עליו אבל סורו כממנו ולגמרי' אקדיש • ולא מילתא
 היא ובכר כמבני שפי' הא דאמרי' לא קאמר שאין במשמע לשון מקדיש
 סתם שיהא קדוש לדמיו וכיון דגושה לא קני שאי אפשר להקדש לקנותו
 ולדמיו לא משמע אלא משום שאין אדם מוליא דבריו לבטלה אין לך בו אלא
 מופשט שבהקדשות והיינו דמיו ומעיקרא קס"ד דמילתא משום דאי לא
 בעבד מאן אכלי' להקדש הילכך לא הקדיש אלא דמיו שיאכל העבד ויתקיי'
 ברשות הקדש ואומין דעתא בעלמא הוא • ולי נראה דה"ק גושה ואוכל
 שלא הקדיש אלא דמיו לא שיקדשו ידיו וגופו ממש לפי שאין בדין ממון
 שיאמר הרב לעבד עשה עמי ואינו נדך ודינא קני • ובתוספות חכמי
 הגרמנים ז"ל מ' גופי' לא קדיש כלל אפילו שיהא קדוש לדמיו לדמי' לא
 קאמר אבל אם אמר לדמי' קדושים כשיבואו לעולם כי היא דאמרינן
 בערבין לבטיבא דמיו לעולם קדושו ואפי' כרבנן דאמרי' אין אדם מקדיש
 דבר שלא בא לעולם כיון דעבד הקדש דמים גמי כמי שבאו לעולם דמי
 א'כ רב כר' אמיר וכן הא דתניא מאדם ואוקימנ' לדמי' כגון דאמ' לבטיבא
 לעולם דמיו יקדשו ואין כאן כבוד חורין שאין לו דמים לימכר והשמועה
 פשוטה לפי דרך זו :

ולפום הכי אסקינן קשיא ולרבינא טיחא :
ע"ב ולא היא התם משום דהוה ליה כליו של מקנה • משמע הא
 בכליו של קונה נקנה בחליפין כסם שקול עמו כספא
 וכך פירש"י ז"ל אבל ר"ח ז"ל כתב וז"ל כסם וז"ל פ' בן איכה קונה עמיה השפחה
 בחליפין לא נרכיה נמי גט שחרור ע"כ דברי ר"ח ז"ל וי"ל בדברי דה"ק
 לא עשה ולא כלום אף להנתיב' מיד שעבדו חבל בכליו של קונה יתנה מידי
 שעבד' ורכייה גט חירות ומדברי הרמב"ם ז"ל פאסי' נראה שאינו קונה
 שריא ליה בתור' דמים אלא בוו שאמר הילך מכה ואתקד' אלו לך וכן לענין
 ממון וליתא אלא באדם חשיב ובהנתיב' הגולה די' לא מקבל הגולה מיני' והאי
 דקאמר כליו של מקנה ממונו של מקנה קאמר ולישנא בעלמא נקט משום
 כי לא היה קאמר כליו ולא כפי' למימחר אלא משום דה"ל כספו של מקנה הא
 אי שרא ליה אחר קמה עמו מתור' דמים דהיינו כספדהא סוה פרוטה •
 הא דאמרינן לשל' וקא' דייקת מינה כאשה וכו' ה"פ דקאמרי' אין לעבד
 תקנה להשחרר ביאוש ובהפך' אלא כשטר דגמרינן מאשה והקי' מינה
 כיון דעב' כאשה ובעי' גט ופדוה של גר דקנה עמו במית' בעל אסורה ולא ממונה אבל
 קטן דהוה אסורה וממונה • ולא דמי לאשה אינו קונה עמו במית'
 בעלים ככ"ל :

דקמ"א כאשר

עשה בן יעשה לו גמולו וישיב בראשו
 מוקמינן ליה אפטרופא פיר' רס"ז ז'
 דמקרא ליה ז' ליוקא שיחרור אותו מדע' עמו סביה פטוק זה גניב
 לענות הפטוטות וממכרו ממכר ובמטלטלים ואפטרופוס מוקמינן ליה
 לענין בתקנתו ולשמו כדמים מעולין אבל הפטוק כותב גט שחרור ואינו
 כגון דהא מ"א אינו גט ואינו בר שליח כלל דומי' דאשמו ולא בר ממש'
 הוא כלל אלא מדרבנן ומשום כד' חייו • ויש שמקשים עוד עליו דהא אמרי'
 בשליה פ' מניחא האשה (דף ט') לא שנו וכו' אבל יש להן אפטרופוס אין
 מתקן מקח ואין ממכרן ממכר במטלטלים אבל איכה קשיא שאפטרופוס
 זה כל עמו לא העמידו אותו אלא לשומא זו • אבל לא לשאר עסקים כד'
 שיהא לוקח ומכר לו • וי"א שלא אמרו אלא באפטרופוס שמינהו אבי
 יתומים אבל מינהו כ"ד מתקן מקח וממכרן ממכר במטלטלי' ולאו מילת'
 היא • ורי"ף ז"ל פי' שאפטרופוס משחרר ולא אמרו דמקרא ליה ליוקא
 אזי וכתב ליה גיטא על שמייה אף דאמר אף הוא כותב דמי עמו ויולא לחירות מעני'
 שהוא כמוכרו לו ומכן חשמע שהלכס כמותו ומפתייה מזה הפי' שכתתי
 למעלה דשייכא מיתריה בדיק' דאמר כספ' גומר בו דהלכתא כותמיה •
 והא דאמרינן כאשר עשה בן יעשה לו משום דאי מדינא לא מוקמי ליה
 אפטרופא ויתמינ' עד שיגדיל' ל' לא קנסא הוא אלא שמעדימין עליו ובאין
 עליו בעסקין מן הדיון ולא כאותה שאמר בפ' השול' את הפרה (דף ק"ב)
 כאשר עשה בן יעשה לו לא מיבעיא חנר דלא קיימא לנארא אלא שפי' חנר
 דקיימא לנארא דא' לכ"ע טיחא לי לאגורי לדידך לא ניחא לי לאגורי
 דדמית עלי' בארוב' בארוב' וזה דמי' דינא הוא והיכל' דמי' קנס הוא עשה
 שלא כהוגן לפיכך עשו בו שלא כהוגן אמרינן טיה בגמ' בכל מקום אבל
 תמהני שכתב רבי' ז"ל לההיא דתניא ואין האפטרופוסין רשאיין להוליא'
 עבדים לחירו' וכו' ולא חסם לפסוקי' בה הלכה כר' ויש סבורים דכי אמר'
 אין רשאיין להוליא' אותן לחירו' לא שאין דיון גשו' בן שהכל מודי' דכסם
 שמכרן לאחר' ממכר' הוא להשחרר בו אף ליטול דמי עמו רשאיין וכספ'
 גומר בהם אבל השעם שלא נתנו להם רשו' ככך מפני שחששו שיתא' ויחזרו
 לוחם ולא ידקדקו עמיה בשומת דמיהן וכאן קנאו אותם משום כאשר עשה
 בן יעשה לו והעמידו דבריהם על דין תורה וכן אתה מפרש בגי' וזכרין
 והיינו דקתני הכא והכא אין רשאיין ולא קתני אין וכולין וכן פסק הר"ם
 הספדרי' ז"ל שהלכה כרבנן וליתא לדר' :

דקמ"א דהא

השני ששחרר העב' כיון שאין שחרורו כלום מן
 הדיון אינו אלא חסור שאסרו על רבו ראשון וגרסו לו שיסחררנו דומי' למת'
 טהרו' שאינו ניכר היוקין אלא אומר הרי שלך לפניך אבל בשחרור ראשון
 כיון שנקטע שעבדו לגמרי היוק ניכר הוי כמותל' סט"ח ומראה דינר וזן
 את הדיון סבולן חייבין בגמרא ואפי' כשגוג דהוי כגוסל' ביסו ממונו ונתנו
 לאחר ככ"ל • וכבר פירשתי דיון וכלל ענין זה עס יפה יפה :
העושה שדיה אפתיק וסטפה נהר • פי' ר"ח ז"ל אפתיק סתם כגון
 משכנתא וכן כתב רבי' ינאק' ז"ל בתשובה • ומשמ' אפתיקי סתם שמשכן
 לו שדה לאלול פירו' בכדי דמיהן או בכתיב' והתנו שיהא גובין ממונו כותן
 פלוני אלא לא פרעו ומשכנתא סתם היא שאין כות' בה גובי' כלל וכן פי'
 הרב אל כרגליו ז"ל • ומיהו באפתיקי כל זמן שלא שטפה נהר אין לו אלא
 מואתה שדה : אבר' שמעתא דלא שפירן וכו' • תמהני מנא' דלא
 באפתיקי מפורס' עסקי' אי משר' דתני ליה סתם הא מתני' קתני ליה סתם
 עבד שעשאו רבו אפתיקי • והוא באפתיקי מפור' סהרי' אינו גובה משאר
 נקבפי' ולא תמיי' משום מויק' שענו' או עבד הוא סתם עבד על דמיו וי"ל
 פשוט

דקמ"ב

כשערו העומל' ליוקא קח מפלגני • פי' ונהנה
 בו כשערו שהוא מחובר בראשו ולא גזוז
 והמפרש דשתלסן ופשה ממנו כספ' וכברה' לא אמר כלום דא"כ הוי ליה
 תלוס ומועלין בו • ואשכ"ח שהוא מחובר בשעת הקדש אין הולכין אלא אחר
 נהנה וכן בגדולי' אילן למ"ד יש משילה בגדולי' הכהנים לאחר מכלא' אשכ"ח
 שאין מחבורים מועלין בהם • וה"ל אמרינן במעילה דמס' קלעילין כשרה
 הקדש דאכפא מעלה להו ואשכ"ח שיהא קרקע עולם משעה ראשונה וכן
 כמות כספ' הישר : א"ה המפקד עבדו ומת גמי וכו' דאמתי' קשיא •
 פי' דכיון שאמר אמימר דאסורה לבניה לא מורית וקטני ממון פקע לה •
 א"כ ה"ל כעבדו של גר ויהא כאשמו ויקנה עמו במיתת האדון דהא לא
 קרינא ביה והתנחלתם אותם לבניכם ומיהו לרבינא דאמר יש לו תקנה
 ולידך גט שחרור ל"ק דאיהו סבר אדם מוריש כל זכות שעבדו לבנו אף
 ע"פ שסקע מינה קנין סבו ואסורה כה"ג לבניה מורית • כדרך שמוריש
 להם בזמן שלא הפקיר שהבן קונה אותם קנין הגוף וליכין גט שחרור
 ממונו ולא אמרינן שיקנין בן עימן קנין הגוף והבן יהא יורש קנין הממון
 שבהם וכן דעת ר"ח ז"ל שפי' כאן ואקשי' אם המיתה מוגיאה את העבדי'
 בלא גט למה אמר אמי' אין לו תקנ' דהא זה העב' לא בר נחלה הוא ועוד
 כתב לקמן כיון דקי' ל' הלכה כאבא שאול תמילא אחי' לה הא דאמתי' אלא
 רבו כותב לו גט חירות כרבינא וכן פסק ר"ה ז"ל כאבא שאול וכרבינא
 אבל אין הפי' שכתב ר"ח ז"ל מחזור ליה • ואפשר ליה לאומרה בל' דאמרין
 ותיקרא עבד כאשה וקונין עגפן במית' בעלים ואקשינן א"ה ישראל גמי
 ופרקינן כי קונה עמו במית' בעלים במקום שאין יורש אבל במקום יורש
 התורה אמרה יורש כבעלים בין קנין ממון בין קנין הגוף שבעבד
 ואקשינן א"ה כשפקיר עבדו ומת גמי • והא הכן קס' סתם אביו לשחרורו

חרושי ניטין רהרמב"ן וזל פרק השולח

מסו דל"כ אכזה דשמואל לא חמר גובה ומלין שבושא בלתי מסו דחסי"ל
 אכזה דשמואל מיניה טפי והשתא חתמה שמתיה בלחו בשלשתיקי תפורה
 וזידך בשתם ולא פליגי : גובה משאר נכסים פי בשתכר וע"כ
 הוא גובה משאר נכסים ולא מזה שאמר לו הנחתי לך הקום לגבות ממנו
 ורשב"ג אומר אשה אינה גובה משאר נכסים אלא ויה על עליונה אם
 רכנה גובה ממנו וכן תפורה כחום' בתם כתובות והירושלמי שכתב ר"ה
 ז"ל בלכותיו בכחן לא נכתב ממנו כל הגורך וכך הוא ר' יעקב בר אבא
 אומר בעבדי גזל ברזל פליגי ר' יוחנן אומר מכרן אינן מכורין ח"ל ר'
 אלעזר אכלן בתרומה מכחו וזה אחרת מכרן אינן מכורין וכו' עד מה
 פליגי בשתכרן לשעה אבל מכרן לעולם דברי אינן מכורין או במכרן
 לעולם אבל במכרן לשעה ד"ה מכורין כמעשה תן הדא הושתה סדה
 אפתיקי לאשה בכתובה וב"ח בחובו מכרה הרי זה מכורה והלוקח יחוס
 לעצמו רשב"ג ח"ל לאשה בכתובה אינה מכורה שלא עלתה על דעת שתהא
 אשה מחזרת על בתי דינין אחרי חתיה דר"ה כרבנן דר' יוחנן ברשב"ג הוי
 כשתכרן לשעה אן קייטין אבל חל מכרן לעולם ד"ה אינן מכורין וכך פי'
 מכרן לעבדי גזל ברזל ר' אומר מכרן אינן מכורין מעשה שהמכר בטל
 מדי שיוון שיהא גובה מהן ודאי לא עלתה על דעת שתהא אשה מחזרת
 על בתי דינין ור"ה אומר מכורין עד שתכר לגבות כפותה וכשתכר מדי
 אם תמנה שאר נכסים גובה משאר נכסים אבל מכרן לעולם כמורן שלא
 תמנה מהיכן לגבו' גובה חתין ולא אחרין תטלטלי דידיה ניכיה ולכתובה
 לא משתעבדי ואפי' כרבנן דאמרי מכרה מכורה הלוקח יחוס לעצמו שלא
 לא תמנה שאר נכסים גובה מזה ולא אחרין לא על דעת שתהא אשה
 מחזרת וזה לא כתבו רבי מתחלתו מסו דגבי עבדי גזל ברזל ק"ל כמ"ד
 הדיון עמה וגבי אפתיקי ק"ל כרבנן ושייך התם מסו שכן בית אביה
 כדאמרינן בפ' אלמנה אבל כתבו כדי לומר שזה שאמר כאן גובה משאר
 נכסים ולא ממנו פי' בשתכרה לאחר ויש עם שאר נכסים אבל אם אין
 עם שאר נכסים גובה ממנו וכן כתב רבי' עכמו בתפוסת הירושלמי
 בשלשתיקי סתם הוא והם דברי רשב"ג ות"ק שנאמר בזה הכרייתא
 בגמ' זילן ובירושלמי דתם' טעויות נחלקו במפורסם וה"ג התם התעבד
 סדה לאסתו והלך ומכרה אם רתה לגבות ממנו ומשאר נכסים וזה ר'
 לא הודי ר' אלעזר דהן הניח התעבד וכו' תתי' בשאמר לא יהא לך
 פרתון מוז' אבל אם אמר לא יהא לך פרתון אלא מוז' אינה גובה לא ממנה
 התעבד סדה לחתיה והלך ומכרה ר' אחא אומר לשעה ר' יוסי אומר
 אינה מכורה לשעה חייליה דר' יוסי תן הנה שור ממני הכרייתא סדה אינה
 מלויה להכרייתא הגע עלמך שיתיה מכורה לעבלי ודוע ח"ר אהון אכזה ח"ר
 מתניה מניין הן בעלי ודוע לישול' תני הכותב סדה לאפתיקי לכתובה
 וב"ח בחובו מכרה הרי זה מכורה והלוקח יחוס לעצמו תתי' שאומר
 יהא לך פרתון מה פליגי' בשאמר לא יהא לך פרתון אלא מוז' וביבמות
 נפרש הכל בדרך ארוכה וקטרה כס"ד :

ע"ב עבד

מכרו רבו לקב"ש פי' בשאמר הרי הוא חמור לך
 לקב"ש והכי מיכש ליה מי אמרינן כחומר דמי'ם
 בלכד הוא ולא קני' אפילו לר' חזיר דלא חמר ר"מ דכבר שלא בא לעולם
 כלל דקני' אלא בכפין פלוגתא דרב נחמן ורב הונא דפליגי' כפירי דקל ולא
 דמי לאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שתתגרסי' לאחר שתשחררי'
 דהתם הנוק בשולם ואפי' דלא עבד דלתי קנה אלא דמי נדבר שלא בא
 לעולם כלל דלאו פירות דגופיה קח מובין' לתיקני' במשיב' דגופיה או
 דילמא הרי הוא כחומר גוף ופירות דבשבו' לעולם קנה ואפילו לרבנן
 והרי הוא כחומר שפחה לעבדיה קנה מתכסיו ולא דמי לא למוכר פירו'
 דקל ולא לאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שתתגרסי' דהתם לא קנה
 לרבנן אפי' דהאי איש והאי אשה חלל למוכר סדה לפירות או למוכר
 שפחה לעבדיה דמי ולא מחזור לישבא דקדמיה הא קמי' סור והא קמי' עבד
 והא דאמר מי איכא עבד דלא מודנן לקב"ש ח"ק' את' ז' אינו חומר עבד
 מוכה שחין' אין אדם לוקוחו דפסם הוא לרבו' סלג יון אומי' וימות עבדו
 ברעב אבל זה שאינו לוקח אלא לקב"ש ואין שמו עליו בודאי יתן בו פרוטה
 לקב"ש ודמי ליה כפרס' וס' ד' לית ביה' אלא שרפוטו והדר מוקים ליה
 חף מוכה שחין' הוא : פי' שחיו עבד וחליו בן חורין שקדם בת חורין
 מזה : אדק"ל הא אמרינן בפ' הוילך (דף י"ח) מי שחיו עבד וחליו בן
 חורין כבא על בת ישראל הולך אין לו תקנה מסו דלתי לך עבדו וחסתתם
 באש' איש ח"ל כדלסיק' התם בשבט על ח"ה דעלמ' אבל לעולם חייוח' לך
 חליו עבד שקדם אין קדושו קדושו ואפ"ה חסד' דהתם כחסיק' דהב'
 ודק"ד מעיקרא התם כדק"ד סג' :

רף טע"א

דלמא כיון דלא קנו ליה לגופיה כדירי' דמי' פי'
 רש"י ז"ל דמי מיתא ומגרס לה הדרי לה פי'
 לפי' דאפי' שהדיון עמו אש רנה לומר דמי' חיו כותן מסתמל לגבותן הן
 שומדין דלכתי קרו לכו כאן ברזל דקביל עליה בעל לזכוח' ויולא כדאיתא
 בפ' איזהו נשך' ולא דהו ליה בחלטין' ואינן נעשין מטלטלין חלל' בני
 דכאיתא חין' לה תביעה חלל' עיליין' וכדאמרינן לענין' כבודה התם דהוה
 י' ידי כותי' בחלוב' מסו דמתדי' ליה' וס' בקב"ש דרבנן דלא מקריית
 מכורה ומי'ו לחין' דאמר הדין עמו ופלוס' כפן' ועין' לאיש' דכתאן דקנו
 ליה הוי ומקפיק' שחרור מיד שיעוד דאש' ואין' ואלאן' לשם' מסו דאמור'
 רבנן' נסעוד' דבעי' דאפי' עבדי מלוג' לא נפקי' לה :

רף טע"ב

בריייתא לא שאיני ליה דשמואל ממאי
 דאינה מכורה ומשנת חורין דילמא
 משנת מחנה מידי דהוה אהקדש אחרון' וה"ק השתא דאחרת משנת
 חורין קטיו דשמואל' אדשמואל' ז' דהתם אדם יודע שאין קדושו בחחוחו
 אבל כאן טועה וסבור שקנה שכבר שבו איש אל אחרות' וסוכ' אינו משמש
 יוכל זה א"כ טע' בדבר וסבור דמכורה וחזרתה היא : בשיבוש' דוחקת
 דגבור הוא לו דילמא' מסו דלא לגרבי' ולייתו טפי' ונפקא מינה' לעסיר
 סודה' את' עמנו או סרלה חכירו לפדותו בתמון' מרוב' : וקס' לי' וחספוט
 ליה מדתני' בפ' נתיב' שנתפס' (דף י"ב) נכנית' והוי' מבקשין' מוננו' עד
 עשרה' בדמי' פעם' ראשונה' וכו' רשב"ג' אומר' אין' פודין' את' השבוי'ן' ואת'
 מכדי' דמיתא' נסני' קיין' עולם' ואוקימנא' התם' ואף' ע"ג' דפרק' קנה' כנגד'
 דכתובה' אלמא' ח"ג' דליכא' דוחקת' דכרחה' חין' פודין' וא' מסו דרבנן'
 דפליגי' עליה' תפשוט' דתנאי' היא' ויש' מתלוק' בה' חלל' דברי' כבאי' הם' .
 וז"ל' בטענה' דתקנתא' התם' והבא' הלכה' או חין' הלכה' קא' מוכיב' לן' אבל'
 תלמי' לר"ח' ולרבי' ונח' ז"ל' שפסקין' עם' הלכה' כרשב"ג' והמשיב' רבינו'
 בבא' ברי' זו' ומדכרייה' לתדני' דותני' רשב"ג' דהתם' היא' וכן' משמע'
 מדקאמר' התם' כי' היא' ליבנא' דתתי' חין' פודין' את' השבוי'ן' ויוד' מכדי'
 דמיתא' תפני' מיקון' עולם' ס"ה' דת' ק"ל' לית' ליה' מיקון' השולם' כלל' כיו' מו' חגי'
 רשב"ג' היא' ח"ג' דפליגי' בסיפא' לוח' מכלל' דרישא' לוח' רשב"ג' ח"ר' כגן'
 גמי' כרשב"ג' ס'ל' כה' ויבא' דתתי' סתמא' דרבי' היא' והיא' סתמא' היא'
 ללו

רף טע"א דהא

דלמא כיון דלא קנו ליה לגופיה כדירי' דמי' פי'
 רש"י ז"ל דמי מיתא ומגרס לה הדרי לה פי'
 לפי' דאפי' שהדיון עמו אש רנה לומר דמי' חיו כותן מסתמל לגבותן הן
 שומדין דלכתי קרו לכו כאן ברזל דקביל עליה בעל לזכוח' ויולא כדאיתא
 בפ' איזהו נשך' ולא דהו ליה בחלטין' ואינן נעשין מטלטלין חלל' בני
 דכאיתא חין' לה תביעה חלל' עיליין' וכדאמרינן לענין' כבודה התם דהוה
 י' ידי כותי' בחלוב' מסו דמתדי' ליה' וס' בקב"ש דרבנן דלא מקריית
 מכורה ומי'ו לחין' דאמר הדין עמו ופלוס' כפן' ועין' לאיש' דכתאן דקנו
 ליה הוי ומקפיק' שחרור מיד שיעוד דאש' ואין' ואלאן' לשם' מסו דאמור'
 רבנן' נסעוד' דבעי' דאפי' עבדי מלוג' לא נפקי' לה :

לפי' דאפי' שהדיון עמו אש רנה לומר דמי' חיו כותן מסתמל לגבותן הן שומדין דלכתי קרו לכו כאן ברזל דקביל עליה בעל לזכוח' ויולא כדאיתא בפ' איזהו נשך' ולא דהו ליה בחלטין' ואינן נעשין מטלטלין חלל' בני דכאיתא חין' לה תביעה חלל' עיליין' וכדאמרינן לענין' כבודה התם דהוה י' ידי כותי' בחלוב' מסו דמתדי' ליה' וס' בקב"ש דרבנן דלא מקריית מכורה ומי'ו לחין' דאמר הדין עמו ופלוס' כפן' ועין' לאיש' דכתאן דקנו ליה הוי ומקפיק' שחרור מיד שיעוד דאש' ואין' ואלאן' לשם' מסו דאמור' רבנן' נסעוד' דבעי' דאפי' עבדי מלוג' לא נפקי' לה :

חדושי ניטין להרמב"ן ז"ל פרק השולח

סט

לאו שמתה היא אלא יחידה הוא אלא שכן התמה שלא נפסטה בעיה זו
בכח אכל מינו כיוצא בה בתלמוד שהרי כפי זה מעוכב גט שחרור אם
אוכל בתרומה אם לאו בעיה ולא אפסוט וכפי המביא חכם תלוי כמס'
כריתו אסיקנא רשב"ג סבר מעוכב גט שחרור אוכל בתרומה וכן כתב
הנגיד בהלכותא גברתא דמתני' שמתא כרשב"ג דהתם והלכה כותיה .
וא"כ הא דאמר ר' כ' טיזין גבי האו עובדה לא אהו מאלן עד שאפדנו
בכל ממון שפוסקים עלי אמרו ולא זו משע עד שפדאוהו בממון הרבה .
וי"ל דהתם בשפת חרבין הכי' וליכא תמוס דמינרי הכו טפי שהרי כולם
בשבי הלכו א"כ ר' יוסע דעבר לגרמיה הוא דעבר ות"ק דפליג עליה
דרשב"ג היינו ר' יושע ולא ס"ל כותיה . וי"ל דכל היכא דליכא
חסשא דמיתא פודין אותן בכל ממון שיכולין לפדותן ולא מתפטר דכל שבי
כולה איתגבו כיה ועוד דגבי אשה איכא חששא דערו' ולא חששו ולט"ג
שקרקע עולם היא הוה לטס לחוש ומתפטר תלמוד חכם פודין אותו בכל
ממון שבעולם וליכא תמוס דוחקא . לא תמוס איגרוי ששם אמרו ישראל
ממון אותמו משאנטיהם הרבה לנו כיוצא בהם ות"כ אין לנו כיוצא בו
וקודם לפדות המלך כדאיתא בתמכ' הורוי' הילכך אין להחמיר כסף
וזהו עליו ור' יוסע משום שאביר בו נוודאי שהוא תלמוד ותיק פדוה
במתנה הרבה :

ע"ב מתניתין

המנוגא את חשמו תמוס סס רע . מש' לה
בגמרא תמוס דחיישינן לקלקלה ור' מודה
לת"ק במוניא תמוס סס רע . דלא יחזיר ולהך לישנא דאמרין בגמ' דר'
לא חייס לקלקלה סבר לה כ"ה ואלו מטעמיה דאיהו תמוס פרינו קייס
ליה הילכך בערו' קייס ליה לטול אכל אם ידעו בו רביס יש בו פרינו'
וקניסין אכל כדרי' שלא ידעו בו רביס כיון שאפשר להתירו אין בו פרינו'
כ"כ ולכתי' ורבה דמפרש בגמ' דר' לא חייס לקלקלה לא פליג ר' לא
אמר ובטעמיה דמפרש בגמ' . ר' מאיר אומר כל כדר שגריך חקיר' חכם
לא יחזיר תמוס דחיישינן שמתא יתיר לה ויחזיר אלו הייתי יודע שיש לו
הפרה בחקירת חכם אפילו נותנין לי מהה מנה לא הייתי מגרשה
ושאינו גריך חקיר' חכם יחזיר פיר' כגון שהכדר שסבעל עגמו מפר לה
וכן פ' רש"י ור"ח ז"ל ות"כ יחזיר שאומרים לו יודע הית סתמה יכול
להפר ושתקת ולא הפרתה . שונה הית בגדרה ועילה תמלא לגרשה .
ור' אלעזר סבר אין לחוש לקלקול . תמוס שאין אדם רועה שתפובה אשתו
בכ"ד אכל כדריס שאלס יכול להפר ויש לחוש שמתא יחזיר אלו הייתי יודע
שאני יכול להתיר אפילו נותנין לי מהה מנה לא הייתי מגרשה . א"ר
יוסי מטעיה וכו' מפורש בגמ' דהכי קתני כדריה חיה אכל חיהו יחזיר
דליכא למיחש לקלקול ואפילו לר' אלעזר שאין לומר אלו הייתי יודע שיש
לו הפרה שהכל יודעים שיש הפרה כדריס וכל מי שמתחרט כדריס או
רועה לתמוס פתח . מרובה לכ"ד . אכל כדריס חיהו לר' אלעזר אי אפשר לו
להכיאה לכ"ד שאין אדם רועה בכך . וא"כ דר' שאין גריך חקיר' חכם
יבא לכ"ד כיון דלא חייס דעתיה שיהא רשאי להפר בעל כרח' וא"כ לר' מ'
ת"ס כדריס דחזיר ות"ס דרעה היא כדריס שגריך חקיר' חכם דלא
יחזיר ניתא ליה כיון דאדם רועה שתפובה אשתו בכ"ד יביא אותה לכ"ד
ות"ס על כדריס או אינה קושיא עמינה בזה לכ"ד ותשאל אף הוא סבור שעל
היא כיון שהוא רואה אותה שמינה עמינה כדריס חיהו אלו חכם עשוי לשאלו
דעת כל כדר כדריס ואין לה היתר תמוס פתח וחרטה בעולם ור"א כתי' לא
פליג עליה בתי' אלא תמוס שאין אדם רועה שתפובה אשתו אלו היא
רועה בכך היא יכול לקלקלה שיכול לומר סבור הייתי שאין הפרה כדריס
אחזר שאינה בזה לכ"ד ת"ס שא"כ לומר כדריס עגמו לר' וי אפשר שהכל
מודים שאין אדם עשוי לבוא אשתו בכ"ד על הספק אלא א"כ יודע בודאי
שמונא לה היתר אין לומר היה לו הכי' אשתו לכ"ד ולשא שמתא היתר
שאין עושין כן אכל בשמלאו לה היתר יש לחוש לקלקול שיאמר נוה לי
שתפובה ולא שתגרש לגברי ר"מ ולר' א"כ טח' לי שתגרש ולא שתפובה
ותמהי לר' מ' שגריך חקיר' חכם מאי קלקול איכא שמתא עכשו מתחרט'
בה או מונא פתח היתר אלו עתה תחתיו לעולם לא תתחרטו כה שרועה
כדי שתל' . וי"ל הואיל שיש לו הפרה בשום ענין יש לחוש שמתא יחזיר
מתפייס הייתי עד שתתחרטו בה כמו שטענה עכשו ועוד אדרבה מתחל'
היתא מתחרט כדי שלא יוניאנה בעל דחתתא בכל דהו ניחא נה תלמיית'
אחמלו וכ"ס תלהתגרש שמוני' את עגמה שס רע בשכונתיה לפיכך אומר
בדואי אלו מטעיה ראשונה הניאנה בעל לפני חכם ומלאו לה פתח היתא
מתרלה ומתחרט' . והראב"ד ז"ל פ' דלר' דאמר אדם רועה שתפובה
אשתו בכ"ד וא"כ כן חוש לקלקול ואין אומרים היה לו לבא לכ"ד שהיא
סבור שמתא לא ימנא פתח ואף כדריס עגמו יש לחוש לקלקול ולעולם לא
יחזיר אכל כדר שאין גריך חקיר' חכם כגון שפתחו עמו ובגון קודם
אשתי כגנית שנגבה את כיסי וסבה' את בני וכידוע שלא הכתה ולא נגב'
הכל יודעים שמונא וכן כדריס עגמו וכן כדריס עגמה יחזיר שאין לחוש
לכל לקלקול ואפילו לא נודע שלא נגבה אלא לאחר שגירש אין כאן לקלקול

שהיה לו לחקור אם נגבה ולא יגרש פי' שיתברר לו האמת אכל לר' א"ס
לחוש לזה תמוס שמתא יטעון בכך כדריס אין לחוש כדריס עגמה אדם
רועה שתפובה אשתו בכ"ד ר' ב' יהוד אומר כד"ה כדריס חיהו אכל חיהו
יחזיר כד"ה ס"ל ולסיני אלא דכי כדר חיהו כדר שאינו גריך חקיר' חכם
יחזיר שה"ל לבוא לפני חכם וכדאי יתיר לו שהרי תלה כדרו בכדר אכל
כדריס היא לא היה לה לשאל שאין אדם רועה שתפובה בכ"ד ועלה על דעתו
שיא' כדר זה אומר בלא היתר חכם והי' דאמרין בגמ' מאן תנא דקתני
מעשה כלומר מי חלק בין כדרו לכדריס שהביא הוא ראי' בדבר וא"כ לעוד
חלק כדריס שאין גריך חקיר' חכם ואמר כד"ה סגדרה היא וכו' ובאר ר' יוסי
וסייע דמעשה שבכחן וה"מ בשאינו גריך חקיר' חכם אכל גריך חמור
מכדריס שיכול לומר אלו הייתי יודע שתפובה וכו' . ואין זו דרך ישרה
דל"כ אמאי לא גזר ר' א' כדריס עגמו אינו גריך חקיר' חכם כי הרי גזר
כדריס עגמה גריך חקיר' חכם אינו גריך חקיר' חכם ועוד דהא מעשה דגריך חקיר'
חכם היה אם רעה שלא לגרשה ויכול לקלקלה ולומר אלו הייתי יודע שום
פתח שלא לגרש אותה לא הייתי מגרשה אכל פתח שלאחר גירושין אינו
מועיל כלום שהרי אין בידו עכשו להחזירה ועוד דאמרין בגמ' על מעש'
דר' פסיס' וא"כ מאי פסיטותיה הא מיפליג נמי פליג עלי' ר' מאיר לסיני
לר' א' קתני ואנן לא גרסי' מאן תנא דתני מעשה אלא מאי תנא דקתני
מעשה וכן כתוב בבלב' ר"ה ז"ל . אכל בתמוס מנלתי כד"ה ר' א"כ אף
לא יחזיר תמוס תקון העולם אי זו כדר שגריך חקיר' חכמים אחר קודם
אשתי כהני' לי שנגבה את כיסי וסבה' את בני וכדריס שלא הכתה ולא
נגבה כד"ה כותן סגדר וא"כ גירש אכל גירש וא"כ כדר מותר לגרש
ומתוך כדר כדריס כקרבן בשבועה מותר . ונתקיימו דברי הראב"ד ז"ל
כפי' כדר שמתניו שאינו גריך חקיר' חכם אכל אין דין פי' ראשון שכתבנו
מתפובה ומתחלף בכך אכל הוא יחזיר מחזיר שלישיך אינו בא ושאל עליו
ככ' ר' מפני שהוא סבור שאין כדר שמתיר בלא חכם ופעמים נמי שחגרס
קודם שידע שלא הכתה ולא נגבה ואסרו מפני זה ות"מ א"ס חכם ר' א'
אין בו בשום לשון גראה ממנו כדריס חיהו נמי לא יחזיר ואפשר כן לר' מ'
דאמר בשאינו גריך חקיר' חכם מפני שבידו לשאלו או לחקור אף כדריס עגמו
בולן יחזיר מפני שבידו לשאלו או לחקור אכל לר' לא יחזיר וכו' ר'
מאיר קתני לה ולישאל אחריו אמר לה בגמ' תמוס שלא יחזיר בנות ישראל
פרונו בערו' וכדריס וי"ל דטעמיה דת"ק בלחוד מפ' אכל לר' מ' ור' א'
המיפלגי בין כדר שגריך שאין גריך ר' א' לומר כן . וא"כ ח"כ היכי
אמרין תני כלישנא קמא א"ר מאיר מפני מה אמרה היא ללישנא בתרא
נתי לר' תמוס קלקול הוא י"ל תמוס דלא פליג ר' מאיר אלא כדריס הוא
אכל כהס רע מודה לת"ק ולישנא בתרא טעמ' ששם רע תמוס פרינו הוא
לעולם לא יחזיר ואפילו לא אמר תמוס שס רע אי מוסיף והיכי דל"ל
הכי א"כ תמוס קלקול כדאיתא כדריס ואפשר דלעולם ליכא משו' קלקול
שגרשה בני אדם מגרשין נשותיהם תמוס שס רע א"כ ש' שידעין שהדרי'
בדלין שהרבה נשים רעו' הילכך הך כדריס תמוס קלקול איתא בגמ' .
ואפשר דלעולם ליכא תמוס קלקול ודאי איתא דלישנא קמא ותי' .
ובירושלמי לא תנו הך כדר' מ' אלא מפני מה אמרו סתם . והאי פיר' הך
דמפרשי בגמ' במאי קאמלגו ר"מ סבר אדם רועה שתפובה אשתו בכ"ד
ור"א סבר אין אדם רועה ות"כ תני לא אשתי כלישנא בתרא דאמר תמוס
פרינו' וי"ל לישנא בתרא כולה תמוס פרינו' ולר' כדר שגריך חקיר'
חכם פרינו' הוא וקניסין ליה תמוס שלא יהו בני ישראל פרונו' ומשו'
קניסין אותה ור"א סבר לא אמרו שגריך' מפני עגמו שאין כהן כדריס
אכל אין גריך חכם כדריס' שהבעל מפר סתם כדריס עיניו נפש פרינו' הוה
שפובה את בעלה ומודרה להתגנו' כפניו ועיניה נתנה בגירושין ובמיתתה
וכבר נכתר שאין זה כיון אכל ע"כ ר' א' סבר לעולם תמוס קלקול הוא
ולחאי פ' הא דאמרין לקמן במאי קאמלגו ר' מאיר סבר אדם רועה וכו'
פי' ולר' מאיר כד כפליה לתנאים כדאמרין לקמן ולא תנאה תמוס אלא
דאמר ותי' לוח' מש' לא הייתי מוסיף' ששם לא אמר כן לא מתי לקלקול'
אותו שלא יחזיר ואינו מטעה אינו יכול לקלקל שיענה מנא כהני רועה
לגרשה כמו שפירשם בירושלמי אכל אי ודאי אי איתיה תנאה תמוס ואמ'
ואם נמלאו כדריס כדריס לא יחזיר גט ואינה מגורשת לעולם ויחזיר א"ס
לא נתקיי' התנאי . ואינו תמה לכדרי ר"מ היאך יפסל תמוס זה שפירשתי
והלא לא אמר תנאי כלל ואנן בעינן תנאי' תמוס כתנאי' בני גז ובני רחוקן
דמגרשין מינייהו לכל דבר ונראה שאין דין התנאים לא בגלוי דפת בלח'
מפסל אלא דלר' מ' בני כפליה תמוס דלי' ליה מכלל' הן אשתא שומע' לאו
בשום מקום ובתום מפרש שאין קלקל מן הדיון אלא חשש' לבני שיונא בעל
ויערער על הגט ומנא' גט כטל ובניה ממזרי' לכדריס דכפל קאמר וקשה
לי זו שאלו כפי' הכה על ובתום (דף ס"ה) נשאלת לרביעי וכו' לו כתיב מנא
דפיתבעי' לשלישי מתי א"כ שיתקומד יפה מדיבורך לימור דהדעת דהכי
לא

חדושי גיטין להרמב"ן ז"ל פרק השורה

לא גרשתיך ומתקין להרשע כפי ח"י איהי שתקף חנן חי שתקין וכו' אלא כל מחן דמגרים כמקדושת מני מיסל גיטא עד שידיעוהו שגח ויחידר כחד גוונא מני מחני' דלא יחידר דמס רע ואיילנו' אלא ש"ל התם שינויה מן הדין ים לקולו גמר ואשילו אחריו לו סלא יחידר וסוכ מלחתי כתוב שמפרש שם גמי שמקי' דלא נוחו ללבו היה לנו לומר שלא יחידר ואין זה מחזור כלל :

דף פ"א מ"ט דר' יהודה דכתיב נבבעונו כי נכשנו להם נשיאיו העדה . וזמר סהיה להם לשאל על הכבושה אלא תמוס דכיון שהגדר כדכתיב אין לו הסרה ח"ק ומי חייבא שבושה עליהו והא ח"ן נכשעין לעבוד על המנות וכתיב לא תחיה כל נשמה אלא קושי' היא סהרי אחרנו לעיל לא יסבו כהרדך יכול כותי שקבל עליו שלא לעבוד ע"א הכתוב מהדר וכו' והיה קרא בו עממין כתיב ובתם' טוטה' כפ' אלו נאמרין אחרין למען אשר לא ילמדו לעשות ככל תושבותיה ואלא למדת שחם טעו תשובה מקבלים אותם וכו' עממין קאמר לאלא דכדרי רש"י ז"ל שדחק סם כפידויו . וז"ל ח"ב למה היו רובי הורגן חם לא מפני הכבושה שאין לה היתר מו מפני קילול השם ומי' קושיא ו מהאמרין . כפיטרי ובמדרש'ג' פירוודגמות' שלא יהושע הורגה להשלים ויסלים הורגה לפנות יפנה הורגה לעשות מלחמה יעשה כל כפי מה המורה תורה כי תגור אל עיר וכו' היה נרדף לעשות כן והס לא רנו להשלים וכיון שלא רנו הרשות ביד ישראל להרוג או לקיים ועוד כיון שלא קבלו עליהם חסים ושעבוד אלא כרית כרתו עמם אין זו השלמה ומ"מ הרשות בידם לקיימם כיון שקבלו עליהם שלא לעבוד ע"א והיו רובים להרגם מפני שרמו אותם לכרות להם כרית ומפני הכבושה ככל' . ושלא כדכדרי רש"י ז"ל שכתב כפי' התורה דכשע' עממין אין קורין לשלום מש' דכתיב כן עשה לכל הערבים הרחוקות מןך מאוד ואין הכתוב מחטט אלא תמוס שחם לא רנו להשלים אין מקיימין את הגוף בשאר הכותים ובתום' חס' כע' ח' :

ע"ב ד"א דכע' פשיטא כבר נתברר מדברינו שדברי הכל שאין לגזור כדברי עמנו כלל וכבא פ"ק קתני לה וסתמא הוא וכיון שכן מאי קת"ל ר' יוסי בר' יהודה דאמר תמשה ומפרקינן הא קת"ל וסתמו ענין לדברי פ"ק ודמתי' ס"מ . ולי גריה שודא מי' סגדר הבא' ערס ובדרו עליו סינוגדר עמנו דקתני דלמלא אבא' למיחש שחא ימנא פתח ויתחרט דמיהא דכדריה היא אבל תמשה דגידן סגדר וקיים ולאחר שנתקיים כדרו מה תמוס לו ודחי' טוב אין בשליון עליו ואינו מתחרט בהיחך הגדר ולכ"ע פשיטא הוא ומפרקי' טבו דתימא מפני אסור קיום הגדר גי'נסיה קת"ל : דא דתמן המוניא את אסתו משום חיינו' ספר כירשתי כפ"א של מס' יבמות דמשום שגולדו בה מקנת סימני חיינו' ימוניה דאלו ככל סימני חיינו' נגמרי' חף בלא גט היא יוגאה דוחק טעמת הוא ולכ"ע כן כיון שהורע כמה ח"ן לה כמוכה והיינו דקתני ענה הכא בתום' ר' אלעזר ברבי יוסי חומר המוניא אסתו משום חיינו' עממין לה כמכותה בחוקה היא כשרה : והא דאקשינן והא ליפכא שמענן להו דאמרין דרבנן אדרבנן ל"ק וכו' אליבא דלישנא קמא דרב נחמן דאלו ללישנא כחרא טעמא דת"ק תמוס פריגותא אלא דגור כדכדריה ז' מפני זה לישני דר"י אדר"י ל"ק כשנויה ודכבנן ל"ק כלל ולפיכך ספק רבי' ז'ל כלישנא קמא דסוגייאן כותי' :

דף פ"א ג"ר ר"ח ז"ל כך היה המוכר שדהו לכותי וזמר ישראל ולקחה ממנו הלוקח מניח כבורים ממני חיקון העולם אפילו חור ולקחה מסגדלו הפירות ונכשלו אביא כבורים ומ"ה דייקין ענה בגמ' מפני תקון עולם ח"ן דאורייתא לא ויש גורסין הלוקח מניח כבורים כלומר שלוקח פירות מן הכותים מביא אותן והכל עולה לדבר אחד וכך היה הגרסא בירושלמי שלא עבר עליהן קולמוסייהן של מנייה ספרים אבל לדברי רש"י ז"ל שגורס לוקח ומביא כבורים קשה זו שאלמדו בגמ' מדאורייתא לא ומה ספ' משום דכבורים כחוכת הגוף הן אינו מחזור : דא דפלגי רבא ור' אלעזר ביש קנין לכותי להפקיע מיד מעשר ומשמע דרבה סבר כ"ע פ' שאין קנין ור' אלעזר סבר כ"ע פ' דיש קנין . ומ"מ ולרבה קשה הא דאמרין לעיל הארוסין והחבירין ואריסי' כתי אבות וכתי שחשכ' שדהו לישראל אע"פ שפעה לו ניווסי' פטור איכא לאוקומא היא כמי בגוניה כדמתקן להנך ברייתא אחריתי ואקשווי' אלא מקשי' להו לבולה דאטו בי רובלא ליתנא חזיל . והא דתנן החובר שדהו מן הכותי מעשר ונתן לו ואוקי' התם אלא לעולם יש קנין ומקבל להו בחובר דמי וכו' כדאיתא במגילתא כפ' השואל (ד'ף א') הויה מני' ל"ק דאוקמתא דגמ' היא אבל רבה ס"ל לעולם אין קנין ומקבל להו בחובר דמי א"ל כחובר דמי ומ"מ אבותיו אכרסס ינחא ויעק' כדקס' ד התם ורש"י ז"ל פ' ס' דפ' ע"ש קנין וח"ל ח"ן קנין ומקבל להו בחובר דמי הילכך מהא ליבא למשמע מניה ככל וכן הא דתני' במגמ' :

פ' ר' יאשיאל (דף ס"ב) תורמין משל ישראל על של כותים ומשל כותים על של ישראל ומשל כל על כל כדברי ר"מ ור"י ר' יוסי ור"ל אין תורמין למו דפלגי בים קנין אלא הויה הא אוקמה רבה בגופיה כחזרו הכותי פוטר קא מפלגי ומיהו דכ"ע אין קנין מדע דהא כפ' השואל דחמרי' דר' יהודה סבר יש קנין ול"ק להא משום דהויה הכותי פלגי וכהכתיב שלים ברשות ישראל שכבר נתחייבה ופ"כ חוקי' לה' ר' אלעזר . וח"ק מ"ט דמ"ד אינו פוטר הא דינוגך ולא דינוגן כותי כתי' ואי דיש דנגך ולא דגן כותי ח"ב תפשוט דיש קנין מנאי היא . ח"ל הכי דיש דינוגך ולא דינוגן הקדש כדאמר רבה שכרש' לי מירוח הקדש שטרות ואפילו לר' עקיבא וח"ק ר' אלעזר דאמר דנגך ולא דגן כותי דמ"ד מרוח הכותי פסול . ח"ל לעולם מרוח הכותי דרשינן דינוגך ולא דינוגן ויש קנין לכותי בלחך ישראל מניל' ש"מ כיון דליבא קרא למשבו' דלי הארץ למו קדוש' הארץ קאמר ח"ב תרי דנגך כתיב . חד דרשינן דנגך ולא דגן כותי . וחד דרשינן דינוגך ולא דינוגן כותי ומ"ד חייב חד דנגך ולא דגן כותי וחד דינוגך ולא דינוגן הקדש . וכיורשמי' פלגי מנאי ביש קנין ח"ן אין קנין ולא אסתא בגמ' דילן : ה"כ' כסודיהו וקסבר ביבוס יחיד למו סימני כבוס . פ' ומדרבנן חייב ובשל כותי לא גור רבנן כלל . והא דאמרין כותים נך וקי לא מן הכותי וח"ל מן הפטור על הפטור דמשמע דשל כותי מדרבנן חייב הויה בלחך ישראל מתם אבל כסודיהו ובשל כותי לא גזרו : ולביחך' מלמד שאדם מניח כבורי אסתו וקורא . ק"ל הא פירו' נכסי מלוג רבנן קתני כדאמרין ונרסקה מתת פירות . וליבא למימד אסתא כתיב הויה דהא אמרין אלא התם דכתיב ולפיכך . וי"ל כשהתנו לאלו פירו' ספק היא דרבס כדורות הראשונים וזהו מהר ומתן שאלמד' תורה ופי' ככ"ד מהר פירו' מתן פירו' פירות סהן נכסי מלוג :

דף פ"א ד"א דאמרין ליתא כתיב' מנין ללוקח שדה מלכותי חייב למידק ותפשו' מדתני' כפ' החובל (ד'ף ס"ב) המוכר עבדו לאחר וספק עמו ע"מ שיממשנו בלש"י יוס' רת"א דאסתו אסתו כדון יוס' או יומים מפני שזהו תחמי' קסבר קנין הפירות כקנין הגוף דמי ר' יהודה חומר שני ימנו כדון יוס' או יומים קסבר קנין פירות למו כקנין הגוף דמי אלא תמאי היא . ומו קשה דאמרין לקמן לעולם ר' יהודה ור"ס סברי קנין הפירות כקנין הגוף דמי ולאן חייבא כשמתין ומנייה ספרים מחקר' ר' יהודה מן הגרסא ור"א דלי משמו הכא כשמתין ויהויה דהתם סו' מיינו' לה . וח"ל ר"ל אמר לך שאני התם כדיון דהויה כססו ועכשו סייר לעלמו מן קנין פירות שלו כקנין הגוף דמי ור"י אמר לך שאני יובל דמשקמתא דמנכא היא ואפילו גבי מוכר שדהו לפירו' דמי קנה הגוף לפירותיו אבל התם כספו של שני הוא וכתם ה"ק קנין פירות כהא למו כקנין הגוף דמי . ח"ל קסברי רבנן כשמתין דהתם כדמדרס קדאי פלגי' מר בעי תחמי' דכתיב תחת ידו ומר בעי כספו ולא דחיק משום דהתם כפ' החובל לא דמתי' ליה לקנין פירות שיש לבעל נכסיו אסתו אלא אספר דלחופה כמה שאלמדו ולפיכך לא הביאהו בגמ' ח"ן ולא מילתא היא אלא מירוחא דתלמודא שבו מיימי קנת כחדא מסכת ומיימי' כולה כתיבא אחריתי : והוא דאמר ר' יוסף אי למו דאמר ר"י קנין פירות כקנין הגוף דמי לא תמא דיו' ורגליו ככה' מ' . קשה ליה לר"מ ז' ולאו ח"ן כמלא ירישו ורגליו ככה' מ' דקי' קנין פירות למו כקנין הגוף דמי דהכי פטיקא הלבנת בימות פ' החובל (ד'ף א') וקי' ל' לחיין שחלקו לקוחות הן . ומי' כי חייבא הלבנת בימות פ' החובל (ד'ף א') וקי' ל' לחיין הגוף דמי אמרין התם בימות הלבנת כר"ל מיימי' הא דאמרין כסר' יש כוחלין בענין חכר הכן כתיב אב וכו' ולא מיימי' חד מהנך דכבורים ובי אמרין מני הכא וזוהו לבעמייהו לא מיימי' הויה דמכר הכן כתיב הכא הגוף דמי אלא משום דקתא אשכחין ודרשינן ולא נמרין מנייה לעלמא כד מתרן כספר הישר ואין הכי' מחזור סהרי' כפ' יש כוחלין מדמי' הא דמכור שדהו לפירות להויה דמכר הכן כתיב האב ולא מתרן כבורי' שאני וכן אמר ר"ח ז"ל דס' כר"ל בשמים אלו אלא ח"ל דשאני אחיס שחלקו משום דירושה לא אמר דמתנא דתחזור וליכ' דקי' ל' ח"ן כבורי' כדאיתמר בריס' פ' כל הגט . והא דאמר רב כפ' האיס מקדש החיין שחלקו הרי קן בלקוחות פחות משמות קנהה מקח וכן הא דאיתמר כפ' ב' פ' המוכר את הבית האחים שחלקו ח"ן להס דרך זה על זה ואשקינא הלבנת הכי ח"ן אלא משום שפ"מ כן חלקו ויבינו נמי דלא קשה לר' יהודה דאמר הכא קנין פירות למו כקנין הגוף דמי סבר ח"ן כדריה ולמחן דסבר ח"ן כדריה אחיס שחלקו לקוחות הן וכיון שכן ח"ן יומלא ידיו ורגליו כתיב פהדרס אלא ש"מ דלף על פי כן אינן מחזירין ביוכל כפרישית ומיחו כהא ח"ל ח"ת ליה לר' יהודה כדריה ורבה אמר הכי כפרק כל חגט :

סליק פרק השורה